

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Apologia Petri Swauenij Pomerani p[ro] Petro Mosellano
p[re]ceptore contra Joannem Cellarium**

Swawe, Peter

[Leipzig], [1519]

VD16 S 10333

urn:nbn:de:hbz:466:1-32550

Propositiones de Indulgentiis
 Sermo de penitentia
 Supplementum Disputationum de Indulgentiis
 Ein Sermon von dem ablass und was
 Verlegung d'fugels binden den selbigen
 Ein sermon d'vanden moort d' Indulgentie
 ala Caluiste priorat d' rön verleg d' moort
 Responsio Martini ad dyalogum Siluestri
 Responsio Siluestri
 Acta Martini Augusti
 Disputatio Ekeij & pad Martini i p' d' h' h' h'
 Disputatio & responsio Martini con suores d' Ekeij
 Oratio de peccatis
 De ratione disputandi oratio de peccatis
 Fratrum Ep'ta ad d'
 Resolutio sup' hoc de p' d' p' d' p' d' p' d' p'
 Alia resolutio de ead' p' d' p' d' p' d' p' d' p'
 Resolutioes sup' hoc p' d' p' d' p' d' p' d' p'
 Oratio lo longi p' d'
 Disputatio prima Ekeij & Caspary de vaba
 ad vaba p' d'
 Disputatio secunda eorundem
 Disputatio tertia Ekeij & Caspary
 Epistola philippi Melanctoni de ead' d' d' d'
 Excursus Ekeij con' eplam philippi
 Defensio philippi con' Ekeij
 Constatioes Guauentij & Callary
 Epistola Emperij in Aegreoront
 Ad Egereont Emperiam Vinctij addito
 De Venatione lutheriana

Solutiones doctorum Wittenbergensium
Johanne Cocceio, Nullo Wittenbergensi &
Alexandro Lipsio & alia quorundam
Contra malignum Jo. Eckii Avidissimum
Ad Jo. Eckium Epistolam Martini Lutheri
Appellato Martini Lutheri
Appellato Praesulen

Liber primus opusculorum Martini Lutheri

Th. 6116

ERZBISCHÖFL.
AKADEMISCHE
BIBLIOTHEK
LEOSTR. 21
PADERBORN

Vgl. Harrassowitz's Katalog 328.

Apologia Petri Swaueuuij
 Pomerani p Petro Mo
 sellano pceptore con-
 tra Joannem Cel-
 larium.

7

20

Petrus Swauius Pomeran^o p.
Mosellano preceptorii. S.

Fam bienniu : ex quo apud te egi : preceptor : charissime :
intrū est quā acerbe uiderim quorundā in te clancularias
sycophantias. Neq; eim p etate pūmū cogno scere potui : qđ que
admodū apud Homerū Ulysses solus ^{μωλυ} instruct^o oēs Cyre
ce conatus infregit : sic tu patiētia tu : unus tot obstrepentibus
sufficeres. Tpis autē pgressū et cōiue^o tui cōsuetudine : adeo mi
hi arriserūt euangelij vba que in bono malū vincendū p̄cipiūt.
vt ampli^o angulares illas detractides non magnificerim Expe
rientia eim iam didici nō posse hui^o mundi fretū sine hmoi tempe
statib^o transuadere illos : qui virtutū studio tenerent. potissimū
qđ idem apud gentiles Soerati accidisse sciebam qui : tamen si
ethnicorū oim esset innocētissim^o : suos tamē psecutores Antū et
Melitū sortit^o erat. Nec defuit grecorū Menandio suus Phile
mon. quemadmodū nec nostro Theretio suus Laninius. Et vt
nonnihil ex recentioribus attingam. Seuiūt hodie non secus in
magnū illū lratū pūncipē Erasmū : quā olim fecerūt in Augu
stinū et Hieronymū. Adeo semp virtutē incolumē odim^o : vt nō
absq; causa dixerit ille optimū esse non nasci aut natum quā di
tissime aboleri. Si eim vt quiete agas malis assentiris : iam cum
Juda a christo audis expedire tibi tenari nō cē. Sln autē virtutis
viam amplecteris : iam pluri^o psecutionib^o quā apud Home
rum Ulysses : aut Vergiliū Aeneas : obnoxius es. Quid eim tu
non passus es : dum rectis studiis patrocinaris ? Certe si omnia
recensere vellem non epistolā : sed volumē expletur^o essan. Adeo
sentitū est ab inuidis in illo tantū die in quo oratio tua qua in
uentū ad capeffenda liguarū studia inuitasti : pūmū lucē agno
uit. Alius hereticū : alius famosi libelli auctorē pclamabat. Et
tamē qui quicq; aperte moliret : nemo repiebatur. Sed quēda
modū canes iactum in selapidē mordic^o apprehendūt. Ipū vero
auctorē cane peius et angui deuitant. Sic et tum oratio quidem
illa tu : varie lacerabat : te autē qui publice accusaret : null^o erat.
Tunc vero postq; in patrlā cōtendisti : adeo recessum est ex an
gulis in quib^o ante latrare cōsueverāt emuli. vt Joānes Cellar^o
in epistola / quā post Phili^oppū Melanchthonē amissimū nō

stram de disputationis serie hic iam peracta cōscripsit: tuā ora-
tionē: quā Georgij principis tui et huius Academię noīe de dis-
putandi ratione in ipso disputationis exordio habuisti: prefectio-
nē noiare audeat. Quē equidē vt ante hanc notā in tuorū inimi-
corū numero non habuit: ita nunc erimerenō debeo ppter ea qđ
strenue adeo tuā famā petit vt modo te discindat nec pncipis
magnificentia: cuius noīe tu dixisti nec huius Academię hono-
rem: ppendat. Sed quā felleiter: testat pter rem ipam et apo-
logia nostra qua te defendim⁹. Certe ipse nō questuissim taz im-
ponidit rethorem in lignarū pffessore: vt spe calūmiantī aliena
pncipis magnificentiā lederet: quā oēs alienigene quoq; cele-
biant. Ipse autē tametsi/magno honorat⁹ stipendio: solus inimi-
nit. Et eo quidē grauius. qđ eloquentiā non tantū ex hoc gyna-
nasio in quo tamē semp vigit: sed tota hac dictione relegare vi-
deatur: cum te plectore nolat: quē princeps et magnificus rector
nosser o:atoris vocabulo ex oibus eloq̄ntie studiosis maxie dig-
nū censuit. Verū recte accidit qđ iuxta vocem euangelicā irrisor
non solum ab alijs irrideat: sed et scipsuū irridendū pbuerit.
Quāobrem opus esse non iudicauī vt etiam ea riderem: in qui-
bus de Vuittembergensib⁹ quid sentiat: recte adeo aperit: vt ne-
mo non intelligat: nisi qui nihil intelligat. Ipse em̄ nos eo labo-
releuauit: quē deberem quidē amicitie noīe doctissimis hominib⁹
sed ppter ea suscipere nolui: qđ ipsos putem hec me ΔΗΜΟΚΡΙΤΙ
ΚΑΤΕΠΟΝΤΙΣΥΡΟΣ. Bene vale amicissime pcepto: et hoc nostrū
in te studium non vt redignum sed vt ab amico animo profec-
tum amice suscipe. Lipsiæ nostræ tertio Id⁹ Augusti. Anno
post christum natum. M. C. 19. A q

Apologia. P. Swaurenij Pomerani

contra Joannē Cellariū pro preceptore Petro Mosellano Protogenſi :

Et Diversis epistolis quas disputatio ab Ecclo: Martino: et Carolostadio celebrata: pduxit. ea demū germana videri debet amicisſi. Lector: que seclusis affectibus: pro re: nō p favore scripta censeri possit. Qualis cum nup a Phylippo Melanchthone doctiss: iuvene sit edita: qd ampli⁹ cause est: cur cōtarijs tragoedijs que: si mō rem recta ppenderis: magis in boniū vitorū calūntaz: quā veritatis amorē sunt cōportate: moueris? Satis enī apparet: quā paruz sincere ptestet Joānes Cellarius se in nulli⁹ nec fauorem nec odium scripsisse: diuina P. Mosellani orationē: quā de ratione disputandi cōposuit: non dixisse sed prelegisse statim in ipō principio psuadere conatur. Quē tamē oēs auditores orantē: nō legentē viderūt. Cui autē nō viderūt: hinc tamē conijcere possunt qd memoriter: et quēdam modū decuit eum qui in tanta externorū hoīm corona verba fuerat factur⁹ Illustriss. Saxonū principis Georgij mandatum hospitib⁹ exposuit. Vides igit amicisſime Lector: quā fidē habere debeas illi: qui etiā ea que multorū oculis cōspecta sunt obliquis verbis inuertere non veret⁹ aut quā expectationē de fine epiſtole concipies: in cui⁹ initio tam impudēter est illuſus: Quid si idem reputat legere et orare bonus ille vir nō dico quā parum feliciter romanis utat⁹: qui peregrina nihil verit⁹ est pſiteri. Sin autē hoc ſcommate Mosellani querit infamiā: tam apertum est quā fraudulēter petat hoīem modis omnib⁹ doctū: et quantum pſtatiōe ppiā recedat. Quid enī alienus ab eius institutōe qd diſputationē hic habitā. ita se temperasse pſtari audeat: ut nec in fauorē nec odiū alicui⁹ quicq; ſcripserit: quā recte ab eo in innocentissimū iuuenis nomē ludere: ut qd multorū testimonijs cōfirmari pōt: infringere conet: et tamē aperte nō audeat? Ut qd enī ut opinio: iniuriā releuat qd nomē eius tacuerit. cui⁹ factū publice diffamare nititur. Quinimo tanto magis auget: quācō hic occult⁹ absenti insidiat. Ut autē iniuriā nō tantū facta dicat sed et illata cōprobet repetenda fortassis res est paulo altius. Ne primū quidē: negocij summa paucis exponenda. que est: qd in

infamiam non solum Mosellani sed et illustrissimi Saxonum principis
Georgij et huius Academicæ scripserit Joannes Cellarius prælegis-
simus: qui publico omnium suffragio orator et principis et universita-
tis designatus fuerat. Deinde etiam argumentis contendendum quod præ-
ter veritatem adeo prælegere dicat quod adhibito dicenti orationis gestu ex-
mente pronuntiat. Quo loco quod attinet commemorare Mosellanum
in suscipiendo hoc onere modestiam: quod sic calumniant invidiosus
omnium in erigendo studio: cum ipse in epistola ad Ottonem de Pacte
cui oratio inscripta est que ab emulis plectio notat: satis exposu-
erit quam parum volens negotium adierit. Neque enim latebat hominem
eiusmodi rerum peritissimum: et quanto labore doctissimis theolo-
gis disputandi rationem fuerat prescriptur: et quam egre illi recipe-
rent modestiam: quorum ingenia mutuis odij iam ante incaluerunt.
Sed: cum nec principis nec huius Academicæ mandato posset iuste
reluctari: maluit prope non tantum fame: sed et valetudinis peri-
culum subire: quam tot tantorumque hominum expectationi non respondere.
Hinc est: quod cum temporis angustia laboraret: et personam principis dig-
nam brevi effigiare non posset in seram sepe noctem ieiunius lue-
bavit. cuius tamen imbecillae valetudini nihil minus convenit. Ab-
soluit utique tanta felicitate negotium: ut nemo adhuc sit re-
putus cui non summe placuerit. nisi vel extreme ingratus: vel invidiosus.
Qualis an recte dicat Joannes Cellarius qui primum tam laborio-
so labori obstrepuit: viderint alij. Ipse sane haud scio quomodo
his vitis carere possit ille: qui ut vni hominis nomen cavillet: pro-
pterea primum eius principis famam attenuare audeat: cuius annuo si-
pendio vicat. Deinde etiam huius scholæ nomen inminuere: sub-
cuius signis nunc meret. Postremo doctissimo hominum calculis
probatum invenit laceffere: qui nuncquid tale de quo quod meritis est.
Quintimo qui hunc ipsum hominem ignotum: peregre advenientem hu-
manissime excepit. exceptum quam potuit benivole tractavit. Pro-
quo nunc hanc recipit gratiam: ut suis in eloquentia studio mag-
no certe vite dispendio parati et iam multorum testimonio confir-
matus: nihil a vili lectoris conditione distare publice proclamet.
Sed ab eo qui sic solet amicos beare. quicquid ut vitulentum suum odi-
um prodatur: nec summo hominum auctoritate: nec proprio honore
mouet. Quid enim in extenuanda principis et huius Academicæ mag-
nificentiâ reliquit: qui in tam proclamata disputatione lectoris

vsus pro oratore fuisse dicere non veretur? aut quā sue existi-
mationis rationē habuit: q̄ que aperte falsa sunt pro veris scri-
bere non timet? Quasi aut p̄ncipis in oēs doctos famigeratis
sua munificētia: aut huius gymnasiij per totam pene orbem
noti sedes neminē habeat cuius opera in re tam clara possit vti
que tamē vt de alijs taceam: semp eloquentie studijs fuit insig-
nis. Sed qui hoc defendent: erant aliq̄. Illud ad me peculiarit̄
attinet et eo quidē magis quod ob hoc hic scribendi labor a me
susceptus est: qd̄ non; dū non grate: sed etiam non vere scrip-
serit Joānes Cella. prelegisse eius: qui adhibita oratoria actio-
nem memoriter dixit. Quod: etiam si sit apertius quā explanari
possit: sic tamē fiet apertissimū si et quid legere sit et quid orare:
paucis subiecerō. Quo loco nescio. quo modo legi dicitur: qd̄ ex
mente prolatus est: cum ipsa verbi natura tantū de carta dici vi-
deatur. Alias certe si p̄legere et orare est: neq; Cecerone: tamen si
facundissimū oratorē: a lectoris humilitate vindicabim⁹. Quin
etiam Demosthenē illum grece et latine eloquentie parentem nū-
q̄ orasse: sed semp prelegisse dicemus. Sicq; tandē adhuc vera
erit Ciceronis sententia quā ille tamē adeo parū angnouit: vt in
libris de oratore sibi eam excidisse fateatur: qua inquit disertos
se vidisse multos eloquentē adhuc neminē: sed non defendit no-
stri temporis vsus qui p̄dictos iam pro oratorib⁹ publicitus re-
cepit. quēq; vt Varro ait in his rebus veluti normā sequi debe-
mus. Jam quid orare pp̄rie significet optime nobis exponet la-
tinorū oratorū p̄nceps Cicero. qui id vbiq; inculcat esse apte or-
nateq; dicere. Quod p̄stitit ne Mosellanus: aliorū sit iudic-
cium. Ego qui in hac re bonū iudicem agere nō possum: nec si
possem: debeo: hoc tamē vel meo periculo affirmare ausim: qd̄
elegantius aptiusq; hic dixerit: quā ille scripserit. Et vt taceam
qd̄ pleraq; ex his que cōtinent in sue epistole p̄ncipiū transpo-
suerit Joānes Cellari⁹: si oratoris vocabulo indign⁹ est hodie
Mosellan⁹: certe ip̄e vir minimi litteratoris nomē sustinere po-
terit ne dum p̄fessoris. Quo odiosius etiā illum reprehendit: cu-
ius ingenij dotes existimare non potest. Nam qd̄ foreasse putat
Mosellanū ideo tam magno noie indignū: qd̄ inter recitandus
scheda utebatur in qua orationis capita verius indicata: quā
descripta fuerant: hoc iniquius est quā vt refelli debeat. quā d̄

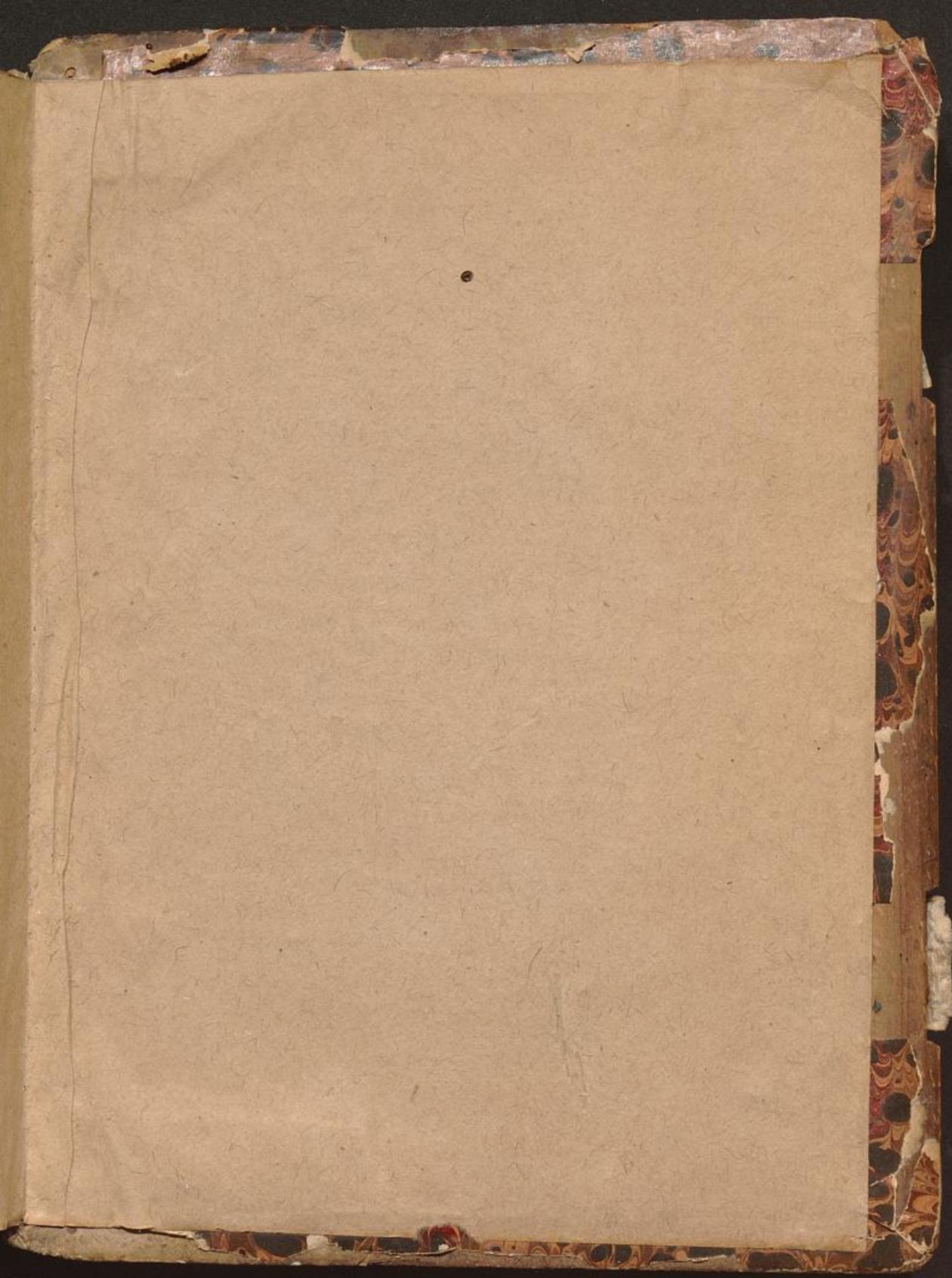
quidē non imputat idem Joanni Leubergo eiusdem tamē cri-
minis reo. Quāq; ipse non dum video quid criminis sit in mag-
nis sollicitū esse. Sed utcumq; sit si nō licuit in tanta hoīm expec-
tatione ob repentinos casus q̄ subinde accidunt cautū esse min⁹
certe licuit Langio. quā Mosellano. q̄si quidē hic trū diēti spa-
tio suā orōnē ediscere cogebat. Ille nullis tēporū angustijs cōclu-
sus erat. Et tamē hic facundissime p̄ orasse scribit. Ille p̄legisse.
Quā laudem: neq; sine dignitatē collega agnoscit Joānes Lan-
gius Leuberg⁹ hō qd̄ constat doctissim⁹: et Mosellano fuisse
amicus: nec si vellet: iuste posset. Quāquidē neq; tantorū hoīm
expectatiōe dirit hīs quā ille: nec tam multorū. Magna em̄ tunc
hospitiū pars aberat: cū hospitib⁹ grā principis noīe habebat.
Neq; vero tantū valere debet qd̄ hic sonor⁹ paulo p̄nunciae-
ris quā ille. ut p̄pterea facundius quoq; direrit. Quādoquidē
ut cū Aristotele loquat: in his que nobis insunt a natura neq;
laudamur: neq; vituperamur. S; ea est hodie quorundā hoīm
nocendi cupiditas: ut mō noceat: neq; quā commode: neq; q̄s
feliciter possunt: quicq; cogitent. Hinc est qd̄ Joānes Cella. pro
clamatissimā Georgij principis magnificentiā ledit: dum vnū
hoīem oblique notare studet. Adhuc hui⁹ Academiē nomē imi-
mit: quā in tam p̄claro negotio p̄lectore vsam scribit: cū nunc:
q̄ oratorib⁹ caruerit. Postremo duorū amicorū Langij in quas
et Mosellani pares pene in dicendo virtutes disjuncti: quorū ta-
men ani cōiunctores sunt: quā ut villo tempore separari possint
Et tamen cum huiusmodi factis fidem a lectore postulare au-
det: qui sibi ipsi non tantū fidem: sed estimatiōnē omnē de-
trahit. p̄pterea qd̄ in disputatiōis serie semp̄ meliores p̄tes Ec-
clanas facit. cuius tamen egregia virtus maior est: quā ut possit
ad hominis tam illaudati studijs incrementū accipere. Sed hec
p̄ter seopium. Q̄ restat bene vale candidissime lector. et hanc
nostraz operans: ut pro defendendo p̄ceptore pie susceptam:
pie quoq; interpretare. Lipsiae octavo Idus Augusti. Anno
post Christum natum. M. D. 19.

bus
nus,
ens
om
ad
stra
cele
die
reg
ve
r &
iter
lers
tā
iter
lire
nfo
cū
cas
ter
die
cia
die
la
cle
stis
ert
te

or
irs

Th
6116